

0209**B**

Total No. of Questions—16

Total No. of Printed Pages—4

Regd. No.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Part II

SANSKRIT, Paper - II

(Second Language)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Note:

1. All questions should be attempted.
2. Question Nos. 1, 2 & 3 should be answered in the medium of instructions of the candidate.
3. The remaining questions should be answered in Sanskrit (Devnagari Script) only.
4. The bits of a question should be attempted together.

सूचना :-

1. सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः ।
2. प्रथम, द्वितीय, तृतीय प्रश्नान् विहाय अन्ये प्रश्नाः संस्कृतभाषायामेव (देवनागरी लिप्या) समाधेयाः ।
3. अंशयुक्तस्य प्रश्नस्य अन्तर्गतांशाः एकत्रैव समाधेयाः ।

I. एकस्य श्लोकस्य प्रतिपदार्थं भावं च लिखत ।**1×6=6**

1. अयं निजः परो वेति गणना लघुचेतसाम् ।
उदारचरितानां तु वसुधैव कुटुम्बकम् ॥
2. चक्रमेकं निरालम्बो मार्गोऽनूरुश्च सारथिः ।
तथाप्येति सदा भानुः महतां किं नु दुष्करम् ॥
3. छायां कुर्वन्ति चान्यस्य स्वयं तिष्ठन्ति चातपे ।
फलन्ति च परार्थाय पादपा इव सज्जनाः ॥

II. एकं निबन्धप्रश्नं समाधत्त ।**1×6=6**

1. नृसिंहस्य आविर्भावं वर्णयत ।
2. विक्रमाङ्कदेवस्य उदारशीलं वर्णयत ।
3. नृसिंहेन कृतं दनुजवधं प्रपञ्चयत ।

III. एकं निबन्धप्रश्नं समाधत्त ।**1×6=6**

1. हर्षवर्धनः राज्यश्रियं कथम् अरक्षत् ?
2. वृक्षाणां रक्षणे केसरसिंहस्य श्रद्धां विशदयत ।
3. हर्षवर्धनः विन्ध्याटपीम् अवाप्य किमकरोत् ?

IV. द्वयोः प्रश्नयोः समाधानानि लिखत ।**2×4=8**

1. कः तपोवनम् प्रविशति ?
2. मनस्विनः किमर्थं वनमभिगम्य यसन्ति ?
3. कश्यपेन किमिति निश्चितम् ?
4. ब्रह्मचारी कुत्र उपितवान् ? किमर्थम् ?

V. द्वयोः ससन्दर्भा व्याख्यां लिखत ।**2×3=6**

1. सदा भोगसौख्येषु नूनं रमस्व ।
2. मयैव गोत्रे लिखितः कलङ्कः ।
3. आराधयामासुरभीष्टदं तम् ।
4. तन्मे प्रमाणीकुरु वत्स वाक्यम् ।

VI. द्वयोः ससन्दर्भा व्याख्यां लिखत ।**2×3=6**

1. भवान् न मे रत्नसिंहः ।
2. सम्प्रति वनमिदमपूर्वसत्त्वाधिष्ठितम् ।
3. अहं वीरपितुः कन्या अस्मि ।
4. महानेवासौ देवं द्रष्टुमिच्छति ।

VII. द्वौ लघुप्रश्नौ समाधत्त ।**2×3=6**

1. कानि करद्वयं वासयन्ति ?
2. पाषाणैः प्रहरतेऽपि कः न कुप्यति ?
3. विक्रमाङ्कदेवस्य आज्ञा किं करोति ?
4. दैत्यं निहत्य चतुर्भुजः कथं रराज ?
5. कस्मै दानं मोघं स्यात् ?

VIII. द्वौ लघुप्रश्नौ समाधत्त ।**2×3=6**

1. निर्घातः कः ?
2. युद्धे कः केन व्यापादितः ?
3. केसरसिंहः कुत्र न्यवसत् ?
4. रत्नसिंहः किमर्थं चितां प्राविशत् ?
5. कः पानीयं पातुं यमुनाकच्छम् अगच्छत् ?

IX. सम्पूर्णेन वाक्येन समाधत्त ।**5×1=5**

1. महात्मानः कां तृणाय मन्यन्ते ?
2. विक्रमाङ्कस्य औदार्यं कः अरचयत् ?
3. नीचः पुरः किं वक्ति ?
4. स्तम्भात् कः अजायत ?
5. कति दोषाः पुरुषेण हातव्याः ?

X. सम्पूर्णेन वाक्येन समाधत्त ।**5×1=5**

1. राज्यश्रीः कां प्रविष्टा ?
2. स्तब्धकर्णः कः ?
3. राजपुत्रयूनः नाम किम् ?
4. केसरसिंहः कथं धनम् अर्जितवान् ?
5. चिन्तादेवी किं कर्तुं सञ्जीवभूष ?

XI. अधोनिर्दिष्टेषु एकं पत्रं लिखत ।**1×5=5**

1. धनयाचनार्थं पितरं प्रति पत्रम्
2. पुस्तकक्रयणाय प्रबन्धकं प्रति पत्रम्
3. अवकाशप्रदानाय प्राचार्यं प्रति पत्रम्

XII. चत्वारि सन्धिनामनिर्देशसहितं विघटयत ।**4×2=8**

1. जगन्नाथः	2. वागीशः	3. रामोऽयम्	4. वृक्षःफलति
5. तट्टीका	6. सज्जनः	7. रामश्चिनोति	8. चक्रिण्डौकसे
9. षडाननः	10. चिन्मयम्	11. मनोरथः	12. बालःकरोति

XIII. चत्वारि सन्धिनामनिर्देशसहितं सन्धत ।**4×2=8**

1. रामः + खादति	2. शरत् + चन्द्रः	3. रामस् + टीकते
4. अच् + अन्तः	5. वाक् + मयम्	6. मुनिः + अयम्
7. रामस् + षष्ठः	8. हरिस + शेते	9. सत + धर्मः
10. षट् + मासाः	11. शिवः + अहम्	12. पाचकः + पचति

XIV. द्वयोः शब्दयोः अन्त-लिङ्ग-वचनमात्रनिर्देशसहितं रूपाणि लिखत ।**2×4=8**

1. मरुत्	2. स्वक्	3. मनस्	4. गुणिन्

XV. त्रयाणां समासनामनिर्देशसहितं विग्रहवाक्यानि लिखत ।**3×2=6**

1. प्रतिदिनम्	2. अधर्मः	3. पुरुषव्याघ्रः	4. त्रिलोकी
5. नकुलसहदेवौ	6. पीताम्बरः	7. निष्पापम्	8. पितरौ

XVI. अधोरेखाङ्कितपदानि शुद्धीकृत्य वाक्यानि लिखत ।**5×1=5**

1. <u>भानवः</u> आकाशे विचरति ।	2. <u>नदी</u> परोपकाराय वहन्ति ।
3. <u>मधूनि</u> रोगनाशकं भवति ।	4. <u>मरुत्</u> गन्धं वहन्ति ।
5. <u>गुणिनः</u> लोकम् उपकरोति ।	